

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح تبصره ماده (۹) قانون تأسیس و اداره مدارس،

مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی مصوب ۱۳۸۷»

مقدمه

طرح اصلاح تبصره ماده (۹) قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی مصوب ۱۳۸۷/۵/۶ که در جلسه علنی شماره (۱۵۹) مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۱۶ به شماره ثبت (۳۹۶) و شماره چاپ (۹۶۶) که به امضای ۴۲ تن از نمایندگان محترم رسیده است، با هدف پیشگیری از تعطیلی مهدکودک‌ها و پیشگیری از تداوم و تشدید ورشکستگی مدیران مؤسس مهدکودک‌های خصوصی تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است. این طرح پیشنهاد می‌کند در تبصره ماده (۹) قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی مصوب ۱۳۸۷/۵/۶ بجای عبارت چهار و پنج ساله عبارت پنج سال تمام درج گردد.

توضیح آنکه دوره پیش‌دبستانی (آمادگی یا کودکستان) در واقع اولین دوره تحصیلی است که پیش از دوره دبستان یا ابتدایی بوده و هدف از آن آماده کردن کودکان برای ورود به دوره ابتدایی است. از سوی دیگر مهد کودک که خارج از نظام آموزشی کشور است مسئول ارائه خدمات نگهداری و مراقبت از کودکان تا سن قبل از پیش‌دبستانی است. تا قبل از سال ۱۳۸۲ دوره پیش‌دبستانی به ۱ سال قبل از دوره ابتدایی اطلاق می‌شد اما بعد از این تاریخ با توجه به مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی ۲ ساله شد.

بر اساس مستندات قانونی مجوز فعالیت مراکز پیش‌دبستانی (دوره ۲ ساله قبل از دبستان) توسط وزارت آموزش و پرورش صادر می‌شود و نظارت بر اجرای این ضوابط نیز توسط وزارت مزبور صورت می‌گیرد. در حالی که مهدکودک خارج از نظام آموزشی بوده و مجوز تأسیس مهدکودک (تا قبل از دوره پیش‌دبستانی) توسط سازمان بهزیستی صادر می‌شود و ضوابط حاکم بر آنها نیز به عهده سازمان مزبور است.

تا قبل از سال ۱۳۸۲ بر اساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی و آیین‌نامه آن، سازمان بهزیستی مسئول صدور مجوز برای مهدکودک‌ها بوده و دامنه سنی مهدکودک نیز از ۳ ماهگی تا پایان ۵ سالگی تعیین شده بود. در حالی که بر اساس مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی از پایان ۴ سالگی تا پایان ۶ سالگی تعیین شده و آموزش و پرورش مسئول صدور مجوز فعالیت برای این مراکز است. این امر موجب همپوشانی قوانین مذکور و گستردگی حدود اختیارات آموزش و پرورش و به تبع آن به دلیل نظارت بر این مراکز توسط آموزش و پرورش موجب تعطیلی برخی از مهدکودک‌ها شده است. به همین جهت طرح ارائه شده خواهان اصلاح وضع موجود با بقای مفاد ماده (۱) آیین‌نامه هشتادمین مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

پیشینه قانونی

۱. شورای عالی انقلاب فرهنگی در هشتادمین مصوبه خود در تاریخ ۱۳۶۵/۵/۲۱ صدور جواز تأسیس و نظارت بر اداره مهدکودک‌های خصوصی و غیرانتفاعی و واحدهای مشابه آن را برعهده سازمان بهزیستی قرار داد.
۲. ماده (۱) آیین‌نامه هشتادمین مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی دامنه سنی کودکان مهدکودک‌ها را از ۳ ماهگی تا پایان ۵ سالگی مقرر نمود.
۳. بر اساس بند «الف» تبصره «۴» ماده (۳) قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی مصوب ۱۳۶۷/۶/۵ آموزش و پرورش مسئول صدور مجوز برای کودکستان معرفی شد (چون منظور از کودکستان یا پیش‌دبستانی یک سال قبل از شروع پایه اول ابتدایی بود لذا برای مهدکودک‌ها مشکلی ایجاد نمی‌کرد).
۴. ماده (۲۶) قانون دائمی تنظیم برخی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ نیز صدور پروانه فعالیت مهدکودک را با اخذ هزینه صدور به سازمان بهزیستی کشور محول نمود.

۵. شورای عالی آموزش و پرورش به استناد چهارصد و بیست و دومین مصوبه شورای انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳۷۷/۴/۱۶ اجازه یافت تا کلیه مسائل پیش دبستانی را بررسی کند.

۶. شورای عالی در تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸ اقدام به تصویب اساسنامه دوره پیش دبستانی کرد. ماده (۱) این اساسنامه دوره پیش دبستانی را دوره ۲ ساله برای کودکان ۴ تا ۶ ساله مقرر کرده است. تبصره «۱» ماده (۴) این اساسنامه تأسیس مراکز پیش دبستانی را قبل از کسب مجوز از آموزش و پرورش ممنوع دانسته و براساس تبصره «۲» همین ماده نیز کلیه مراکز پیش دبستانی دایر برای ادامه فعالیت موظف شدند که از تاریخ ابلاغ این اساسنامه اقدام به دریافت مجوز از آموزش و پرورش نمایند (بنابراین ماده (۱) و تبصره «۱» و «۲» ماده (۴) اساسنامه دوره پیش دبستانی با ماده (۱) آیین نامه هشتادمین مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی همپوشانی و تعارض پیدا کردند).

۷. تبصره ماده (۹) قانون تأسیس مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی با آوردن قید کودکان ۴ و ۵ ساله در واقع اساسنامه دوره پیش دبستانی را تأیید نمود.

(تبصره - تنها مرجع صدور مجوز فعالیت مرکز آموزش پیش دبستانی جهت کودکان ۴ و ۵ ساله وزارت آموزش و پرورش است).

نقاط قوت طرح

۱. حل مشکلات فعلی مهدکودکها و پیشگیری از تعطیلی گسترده این مراکز و حمایت از بخش خصوصی.
۲. روشن کردن وضعیت قوانینی که همپوشانی دارند.

نقاط ضعف طرح

۱. شبیه مغایرت با مصوبات شورای انقلاب فرهنگی و در نتیجه امکان ایراد به طرح از سوی شورای نگهبان (البته این مغایرت روشن و صریح نبوده و صلاحیت عام مجلس شورای اسلامی در تصویب قانون در حدود مقرر در قانون اساسی انکارناپذیر است).
۲. خروج مهدکودکها برای کودکان ۴ و ۵ سال از نظارت کیفی آموزش و پرورش موجب نزول کیفیت این مراکز می شود و این دوره اگر همراه با آموزش های لازم مقرر از سوی آموزش و پرورش نباشد موجب هدر رفتن اوقات مفید کودکان می شود.

جمع بندی

۱. در حال حاضر آموزش عمومی اجباری دوره پیش دبستانی را شامل نمی شود و آموزش و پرورش وظیفه حاکمیتی نسبت به دوره پیش دبستانی ندارد.
 ۲. هر چند که تعیین ۲ سال به عنوان دوره پیش دبستانی توسط شورای عالی آموزش و پرورش با عنایت به مباحث کارشناسی گسترده و تجربیات سایر کشورها انجام شده است اما منافاتی با فعالیت مهدکودکها در این زمینه ندارد خصوصاً که در حال حاضر نیز مهدکودکها با وجود آنکه تحت پوشش سازمان بهزیستی هستند اما از مفاد و محتوای آموزشی تعیین شده توسط این نهاد برای کودکان ۵ ساله تبعیت می کنند.
 ۳. باتوجه به ارائه طرح تغییر ساختار آموزشی که در آن سن ورود به دبستان ۶ سال تمام ذکر شده و برای دوره پیش دبستانی رسمی (در صورت تأمین اعتبار مالی و تأیید دولت) سن ۵ سالگی را در نظر گرفته است و با توجه به صحبت های وزیر آموزش و پرورش مبنی بر وارد کردن ۱ سال دوره پیش دبستانی به دوره آموزش اجباری تلویحاً ۱ سال قبل از دبستان به عنوان دوره پیش دبستانی پذیرفته شده است.
- بنابراین با حفظ حق نظارت بر محتوی و روش های آموزشی برای آموزش و پرورش این طرح می تواند در رفع مشکلات موجود بدون نزول سطح کیفی مهدکودکها مؤثر باشد و وضعیت قوانینی را که همپوشانی دارند مشخص نماید.

پیشنهادها

۱. پیشنهاد می شود ماده (۹) قانون تأسیس و اداره با ۲ تبصره اصلاح شود:
- تبصره «۱»** - تنها مرجع صدور فعالیت آموزشگاه علمی آزاد و آموزشگاه زبان خارجی جهت آموزش افراد زیر بیست سال و مرکز آموزش پیش دبستانی، جهت کودکان ۵ سال تمام وزارت آموزش و پرورش است.
- تبصره «۲»** - مهدکودک هایی که کودکان ۴ سال تمام را نگهداری می کنند و آموزش می دهند در محتوی و روش های آموزشی تحت نظارت وزارت آموزش و پرورش می باشند.
۲. نظر به اینکه «قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورشی غیردولتی» در حقیقت عنوانی است که در اصلاحیه «قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی مصوب ۱۳۶۷» که در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۱۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید برای قانون مزبور انتخاب شده است، ضروری است تاریخ تصویب قانون که در عنوان طرح پیشنهادی ۱۳۸۷/۵/۶ یعنی تاریخ اصلاح قانون درج شده است اصلاح شده و بدین صورت تغییر یابد: «مصوب ۱۳۶۷/۳/۵ با اصلاحات بعدی».